

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح استفساریه بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور»

امین اله پاک‌نژاد، امیرحسین بامتی طوسی

چکیده

طرح استفساریه بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، در پاسخ به این سوال طرح شده است که آیا میزان حقوق ورودی موضوع بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور شامل خودروهای برقی و هیبریدی نیز می‌شود یا خیر. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که اساساً استفساریه حاضر، به دلیل نص صریح قانونی، مغایر اصل ۷۳ قانون اساسی است.

خلاصه مدیریتی

مسئله اصلی

براساس بند «ر» تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، حقوق ورودی خودروهای وارداتی از محل ارز تخصیصی این بند صد درصد (۱۰۰٪) تعیین شده است. از اینرو با عنایت به سیاست حمایت از خودروهای ترکیبی و برقی، این مسئله به وجود آمده است که آیا این تعرفه شامل این خودروها می‌شود یا خیر. بدین منظور طرح استفساریه بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور در کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

نقاط ضعف و قوت طرح

باتوجه به اطلاق حکم قانونگذار در بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مبنی بر اینکه حقوق ورودی خودروهای وارداتی از محل ارز تخصیصی این بند صد درصد (۱۰۰٪) تعیین می‌گردد؛ با عنایت به اینکه خارج کردن خودروهای برقی و هیبریدی (ترکیبی) از شمول اطلاق و ظاهر حکم مندرج در این بند، توسعه یا تضييق دامنه قانون محسوب می‌شود؛ بر اساس اصل ۷۳ قانون اساسی و نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان، طرح مذکور مغایر اصل (۷۳) قانون اساسی به نظر می‌رسد.

مشخصات طرح

دوره دوازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۰۷

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

گروه حقوق

اقتصادی

مشخصات گزارش

نوع گزارش:

طرح / لایحه

راهبردی

نظارتی

پیش‌نویس قانونی

شماره مسلسل:

۲۴۰۲۰۸۸۵

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۵/۱۴

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها

با عنایت به اینکه موضوع مستثنا شدن تعرفه خودروهای برقی و ترکیبی از شمول بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ از طریق استفساریه امکان‌پذیر نیست؛ پیشنهاد می‌شود این موضوع در قالب طرح اصلاحی با رعایت اصل ۷۵ قانون اساسی، پیگیری شود.

۱. مقدمه

طرح استفساریه بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور به شماره ثبت ۳۰۸ که به کمیسیون صنایع و معادن به‌عنوان اصلی ارجاع شده بود، در جلسه مورخ ۱۴۰۴/۰۳/۴ این کمیسیون با حضور کارشناسان و مسئولان دستگاه‌های اجرایی ذیربط و کارشناسان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و در نهایت به تصویب این کمیسیون رسید. در این گزارش، این مصوبه از نظر حقوقی مورد بررسی قرار گرفته است. بدین منظور، ابتدا مصوبه کمیسیون مذکور ذکر خواهد شد و سپس اظهارنظر کارشناسی آن بیان خواهد شد.

۲. اظهارنظر کارشناسی

مصوبه کمیسیون صنایع و معادن [۱] به شرح ذیل است:

۲-۱. موضوع استفساریه:

آیا میزان حقوق ورودی موضوع بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور شامل خودروهای برقی و هیبریدی نیز می‌شود؟

پاسخ: خیر

۲-۲. صورت مسئله:

براساس بند «ر» تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، «بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است حداقل دو میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو از محل اجزاء (۱) و (۲) بند «الف» ماده (۱۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت و یا سایر منابع مورد تأیید (در هر فصل سال حداقل بیست درصد (۲۰٪)) برای واردات خودروی سواری نو و کارکرده (حداکثر پنج سال ساخت) اختصاص دهد. متقاضیان واردات با رعایت قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۰/۸/۲۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی می‌توانند نسبت به ثبت درخواست واردات خودرو از محل منابع این بند اقدام کنند. حقوق ورودی خودروهای وارداتی از محل ارز تخصیصی این بند صد درصد (۱۰۰٪) تعیین می‌گردد. واردات خودرو موضوع این بند از محل ارز حاصل از صادرات، مشمول رفع تعهد ارزی صادرکنندگان مربوط می‌شود.»

در مقدمه توجیهی طرح آمده است که: «با عنایت به اینکه از یک‌سو، وزارت صنعت معدن و تجارت به‌موجب ماده (۸) آئین‌نامه موضوع ماده ۲ قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۳۰، مکلف گردیده است تا حقوق ورودی خودروهای گاز سوز، برقی و تمام هیبریدی و اجزا و قطعات مربوط را با حداقل تعرفه ممکن جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه کند و از سوی دیگر، قانونگذار در بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور میزان تعرفه خودروهای مذکور به ویژه خودروهای برقی را با حداکثر میزان تعرفه تعیین نموده است، لذا حکم اخیرالذکر در تعارض با قانون هوای پاک و آئین‌نامه اجرایی آن است.»

۲-۳. اظهارنظر کارشناسی

باتوجه به اطلاق حکم قانونگذار در بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مبنی بر اینکه حقوق ورودی خودروهای وارداتی از محل ارز تخصیصی این بند صد درصد (۱۰۰٪) تعیین می‌گردد؛

و با عنایت به اینکه خارج کردن خودروهای برقی و هیبریدی (ترکیبی) از شمول اطلاق و ظاهر حکم مندرج در این بند، توسعه یا تضییق دامنه قانون محسوب می‌شود؛

بر اساس اصل ۷۳ قانون اساسی و نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان، طرح مذکور مغایر اصل (۷۳) قانون اساسی به نظر می‌رسد.

باید توجه داشت که سازوکارهای قانونی تعیین حقوق ورودی خودروهای وارداتی در ماده (۱) قانون ساماندهی صنعت خودرو بدین شرح بیان شده است: «دولت مکلف است حقوق ورودی خودروهای سواری را بر اساس حجم موتور، میزان مصرف سوخت و میزان آلایندگی تعیین نماید.» بر اساس این ماده، دولت اختیار دارد که مطابق حجم موتور، میزان مصرف سوخت و میزان آلایندگی، حقوق گمرکی را مشخص کند. این سازوکار در بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، تغییر یافته است. به عبارت دیگر، از آنجا که قانون بودجه سال ۱۴۰۴ متاخر از قانون ساماندهی صنعت خودرو به تصویب رسیده است، قانون اخیر مجری خواهد بود.

با این وصف، اگر قانونگذار به دنبال ایجاد بستری جهت حمایت از واردات اتومبیل‌های برقی و هیبریدی (ترکیبی) است، پیشنهاد می‌شود از طریق ثبت طرح اصلاح بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، اقدام نماید. در عین حال، از آنجا که طرح مذکور منجر به کاهش حقوق ورودی می‌گردد، مطابق با اصل (۷۵) قانون اساسی، نیاز به تعیین طریق جبران کاهش درآمد را دارد.

همچنین، از آنجا که واژه «هیبریدی» در زمره واژگان بیگانه محسوب می‌شود، به کار بردن آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی محسوب می‌گردد. لذا پیشنهاد می‌شود بجای آن، از اصطلاح «ترکیبی» استفاده شود.

۴. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

مفاد طرح استفساریه در خصوص مستثنا کردن خودروهای برقی و هیبریدی (ترکیبی) وارداتی از شمول بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مصوب کمیسیون صنایع و معادن، با اصل (۷۳) قانون اساسی، مغایر به نظر می‌رسد.

منبع و مأخذ

[۱] مصوبه کمیسیون صنایع و معادن در خصوص طرح استفساریه بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور به شماره ثبت

۳۰۸

جداول مخصوص گزارش‌های صحن علنی

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
		✓		

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
			✓			باتوجه به اطلاق حکم قانونگذار در بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مبنی بر اینکه حقوق ورودی خودروهای وارداتی از محل ارز تخصیصی این بند صد درصد (۱۰۰٪) تعیین می‌گردد؛ با عنایت به اینکه خارج کردن خودروهای برقی و هیبریدی (ترکیبی) از شمول اطلاق و ظاهر حکم مندرج در این بند، توسعه یا تضییق دامنه قانون محسوب می‌شود؛ بر اساس اصل ۷۳ قانون اساسی و نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان، طرح مذکور مغایر اصل (۷۳) قانون اساسی به نظر می‌رسد.	

گزیده سیاستی / مدیریتی

مفاد طرح استفساریه در خصوص مستثنا کردن خودروهای برقی و هیبریدی (ترکیبی) وارداتی از شمول بند (ر) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مصوب کمیسیون صنایع و معادن، با اصل (۷۳) قانون اساسی، مغایر است.